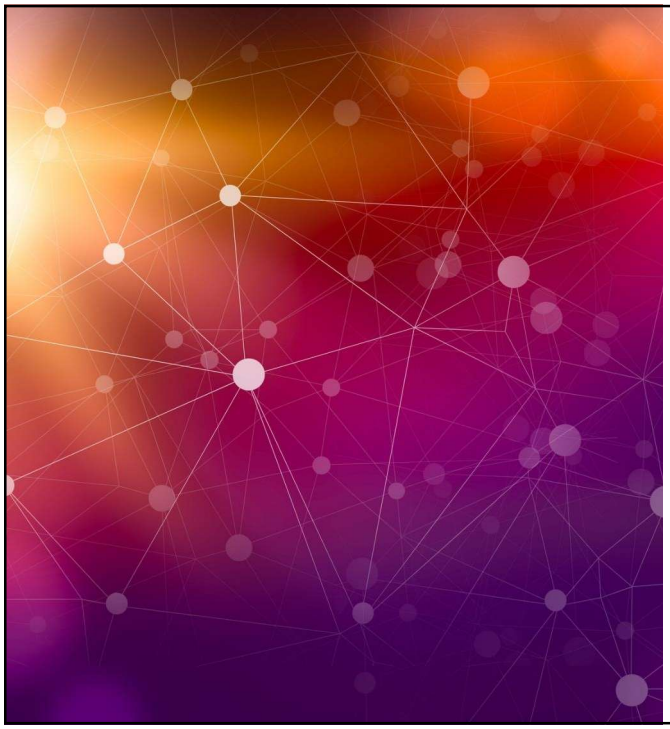

Pasívne operácie komerčných bánk

Ing. Katarína Vallová

Práca – pôda – <u>kapitál</u>

- Na predchádzajúcich hodinách ste spoznali tieto **tri základné výrobné faktory**.
- Dnes sa zameriame na kapitál, konkrétne na **peňažný kapitál**.

Cena práce je MZDZA,
cena za prenájom pôdy je RENTA.
A cena za poskytnutie peňažného kapitálu?

Úrok

Pre veriteľa výnos, pre dlžníka náklad.

O akej banke hovoríme?

CENTRÁLNA BANKA	KOMERČNÁ BANKA
Verejná inštitúcia.	Podnikateľský subjekt.
Vykonáva menovú politiku a plní ďalšie úlohy súvisiace s fungovaním meny a finančného systému.	Prijíma vklady, poskytuje úvery a vykonáva ďalšie bankové činnosti (napr. zabezpečuje platby)
Funguje aj ako „banka pre banky“.	Poskytuje služby občanom, firmám a ďalším klientom s cieľom dosahovať zisk.
Príklad: NBS	Príklad: TB, ČSOB, VÚB...

*NBS sa podieľa na spoločnej menovej politike eurozóny spolu s ECB a ostatnými národnými centrálnymi bankami eurozóny. Hlavným cieľom je cenová stabilita.**

* cieľová inflácia 2 % v strednodobom horizonte

Pasívne a aktívne operácie banky

Prečo tieto názvy?

V súvahe* banky **pasíva predstavujú zdroje financovania**, **aktíva majetok a pohľadávky**.

Širšie chápanie pasívnych operácií:

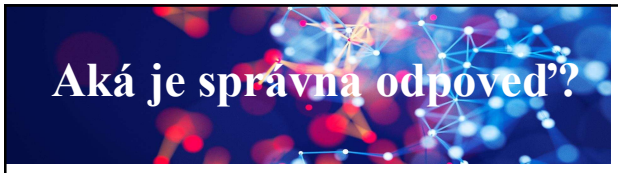
Patrí sem aj získavanie vlastného kapitálu, napríklad vydaním akcií. Akcionár je spoluvlastník banky, nie jej veriteľ.

PASÍVNE OPERÁCIE	AKTÍVNE OPERÁCIE
Banka získava zdroje na svoju činnosť.	Banka používa zdroje, najmä na úvery a investície.
Pri získavaní cudzích zdrojov je dlžníkom.	Pri poskytovaní úverov je veriteľom.
Klient vloží na účet 1 000 € v hotovosti → banka má voči nemu záväzok.	Banka poskytne firme úver 10 000 € → má voči firme pohľadávku.

* Súvaha (účtovný prehľad majetku a zdrojov jeho financovania)

Ako banka získava zdroje?

Pasívna operácia	Stručné vysvetlenie
Prijímanie vkladov	Prijíma peniaze od klientov a zaväzuje sa ich vrátiť podľa dohodnutých podmienok.
Prijímanie úverov	Požičiava si od iných bánk vrátane centrálnej banky.
Vydávanie vlastných dlhopisov	Investor kúpi dlhopis → banka dostane peniaze → platí dohodnutý úrok → pri splatnosti vráti požičanú sumu.
Vydávanie vlastných akcií (v širšom chápaní)	Investor kúpi novú akciu → banka dostane peniaze → investor sa stane **spoluvlastníkom banky** → môže dostávať podiel na zisku (dividendu).

1. Banka, ktorá vedie účty občanov a poskytuje im úvery, je:
   a) Komerčná banka
   b) Centrálna banka

2. Pri prijatí vkladu je banka:
   a) Veriteľom
   b) Dlžníkom

3. Poskytnutie úveru klientovi je pre banku:
   a) Pasívna operácia
   b) Aktívna operácia

4. Klient uloží peniaze na termínovaný vklad. Banka získava zdroje:
   a) Vydaním dlhopisov
   b) Prijatím úveru
   c) Prijatím vkladu

Správne odpovede:

1 – a)
2 – b)
3 – b)
4 – c)

Ako banka prijíma vklady?

Banka klientom ponúka
vkladové (**depozitné**) produkty.

Dnes ich preskúmame z pohľadu banky

Čo banka posudzuje?

Štyri vlastnosti:

1. Dostupnosť
2. Viazanosť
3. Úročenie
4. Stabilitu zdroja financovania

1. Dostupnosť vkladu

Vyjadruje, **ako rýchlo** môže klient peniaze použiť alebo vybrať.

Pre banku:
čím rýchlejšie môžu klienti peniaze vybrať, tým rýchlejšie ich musí vedieť vyplatiť

Banka sa pýta:

Ako **RÝCHLO** musím € vrátiť?

1. Dostupnosť vkladu – príklady

- **Bežný účet:** klient môže hneď zaplatiť kartou v obchode, poslať platbu alebo vybrať hotovosť z bankomatu.
- **Vklad s výpovednou lehotou:** klient dnes oznámi, že chce vybrať peniaze a banka mu ich vyplatí až o 30 dní.
- **Sporiaci účet**: klient si môže previesť peniaze len na svoj bežný účet a až potom nimi zaplatiť.

2. Viazanosť vkladu

Vyjadruje, na **ako dlho** sa klient dohodol uložiť peniaze v banke.

Pre banku:
Čím dlhšie sú peniaze viazané, tým dlhšie s nimi môže počítať — ak ich klient nevyberie predčasne.
Banka sa pýta:

Ako **DLHO** si môžem € nechať?

2. Viazanosť vkladu – príklady

- **Bežný účet:** peniaze nie sú časovo viazané. Klient ich môže použiť hneď.
- **Termínovaný vklad: k**lient uloží peniaze napríklad na rok. Pri skoršom výbere môže stratiť úrok.
- **Sporiaci účet s voľným vkladaním:** klient nemusí sporiť dohodnutý počet mesiacov. Pri prevode môže klient stratiť nárok na zvýhodnené úročenie za daný mesiac.

3. Úročenie vkladu

Vyjadruje, **aký úrok** banka platí klientovi za jeho vklad. Pre klienta je úrok výnosom, pre banku nákladom.

Pre banku:
Čím vyšší úrok ponúkne, tým viac za vklady zaplatí. Môže však prilákať viac peňazí alebo motivovať klientov, aby ich v banke ponechali.

Banka sa pýta:

Koľko platím na **ÚROKOCH**?

3. Úročenie vkladu – príklady

Pri vklade **1 000 € celý rok -** banka zaplatí:

- pri sadzbe **0,01 % p. a. → 0,10 €**,
- pri sadzbe **2 % p. a. → 20 €**.

Sumy sú pred zdanením.

p. a. (**per annum**) – ročne; označuje ročnú úrokovú sadzbu.

Úrokové sadzby na bežných účtoch pre fyzické osoby – nepodnikateľov vo vybraných bankách na Slovensku

Banka	Úroková sadzba p.a.
Tatra banka	0,00%
mBank	0,00%
ČSOB	0,00%
Slovenská sporiteľňa	0,00%
VÚB	0,00%
Prima banka	0,00%

Zdroj: oficiálne úrokové lístky uvedených bánk.

4. Stabilita zdroja financovania

Vyjadruje, **nakoľko sa banka môže <u>spoľahnúť</u>, že peniaze zostanú uložené**. Závisí od podmienok vkladu aj od správania klientov.

Pre banku:
Čím stabilnejšie sú vklady, tým ľahšie banka plánuje financovanie a tým menej musí hľadať náhradné zdroje.

Banka sa pýta:

Môžem s týmito € **POČÍTAŤ**?

4. Stabilita zdroja financovania – príklady

- **Bežný účet:** klientovi každý mesiac príde výplata a časť peňazí na účte zostáva. Banka s touto „časťou“ môže lepšie počítať.
- **Stavebné sporenie:** poplatok za skoršie ukončenie sporenia a strata bonusu motivujú klienta sporiť dlhšie.
- **Sporiaci účet s dohodnutým pravidelným vkladom:** Pravidelné vklady, nemožnosť čiastočných výberov a strata úrokov pri predčasnom zrušení.

Banka sa pýta:

- Ako **RÝCHLO** musím € vrátiť? (Dostupnosť)
- Ako **DLHO** si ich môžem nechať? (Viazanosť)
- Koľko platím na **ÚROKOCH**? (Úročenie)
- Môžem s týmito € **POČÍTAŤ**? (Stabilita)

Čo k sebe patrí?

1. Aký úrok banka platí klientovi za vklad.

2. Ako rýchlo môže klient peniaze použiť alebo vybrať.

3. Nakoľko môže banka počítať s tým, že jej určitý objem vkladov zostane k dispozícii.

4. Na aké obdobie alebo akými podmienkami je výber peňazí obmedzený.

- Bežný účet
- Termínovaný vklad
- Sporiaci účet s voľnými vkladmi
- Sporiaci účet s dohodnutým pravidelným vkladom
- Vkladový účet s výpovednou lehotou
- Stavebné sporenie

Práca v skupinách

Každá skupina dostane **opis jedného konkrétneho vkladového produktu** podľa podmienok vybranej banky.

Čas – príprava 6 min., predstavenie 1 min. na skupinu

Príklady vypracovania zadania

Bežný účet

- **Dostupnosť**: banka priebežne zabezpečuje platby a výbery klienta.
- **Viazanosť**: bez dohodnutého obdobia uloženia.
- **Úročenie:** 0,00 % p. a. – nulový úrokový náklad.
- **Podpora stability**: odpustenie poplatku motivuje klienta prijímať peniaze a pravidelne používať účet.
- **Výhoda**: zdroj financovania bez platenia úroku.
- **Nevýhoda**: banka nemá zaručené, aký zostatok klient ponechá na účte.

Termínovaný účet

- **Dostupnosť:** pri splatnosti; predčasné zrušenie znamená stratu úrokov.
- **Viazanosť:** 5 rokov.
- **Úročenie:** 3,40 % p. a., sadzba sa počas viazanosti nemení.
- **Podpora stability**: strata úrokov motivuje dodržať dohodnuté obdobie; možnosť obnovy podporuje pokračovanie vkladu.
- **Výhoda**: známy termín splatnosti uľahčuje plánovanie financovania.
- **Nevýhoda**: banka platí dohodnutý úrok a musí počítať aj s predčasným zrušením.

Sporiaci účet s voľným vkladaním

- **Dostupnosť**: kedykoľvek prevodom na vlastný bežný účet v banke.
- **Viazanosť**: bez časovej viazanosti a výpovednej lehoty.
- **Úročenie:** 0,20 % p. a., pri mesiaci bez odchádzajúceho prevodu 1,50 % p. a.
- **Podpora stability**: zvýhodnený úrok a poplatky za ďalšie prevody motivujú obmedzovať prevody.
- **Výhoda**: banka môže motivovať klienta ponechať úspory bez pevnej viazanosti.
- **Nevýhoda**: klient môže previesť celý zostatok naraz; banka nemá výber oznámený vopred.

Sporiaci účet s dohodnutým pravidelným vkladom

- **Dostupnosť:** pri skončení sporenia; predčasne iba zrušením celého sporenia.
- **Viazanosť:** 24 mesiacov
- **Úročenie:** 5,00 % p. a., pevná sadzba; úroky pri riadnom skončení.
- **Podpora stability:** pravidelné vklady, nemožnosť čiastočných výberov a strata úrokov pri predčasnom ukončení.
- **Výhoda:** predvídateľnejší priebeh sporenia a motivácia ponechať úspory do konca.
- **Nevýhoda:** úrokový náklad 5 % p. a.; sporenie sa môže skončiť predčasne.

Vkladový účet s výpovednou lehotou

- **Dostupnosť:** vyplatenie oznámenej sumy až po 33 dňoch od doručenia výpovede.
- **Viazanosť:** bez pevného dátumu splatnosti, s povinnou výpovednou lehotou.
- **Úročenie:** 2,30 % p. a., sadzba sa môže meniť; úroky sa vyplácajú mesačne.
- **Podpora stability:** výpovedná lehota poskytuje banke čas pripraviť sa na výber.
- **Výhoda:** banka pozná oznámenú sumu a termín jej vyplatenia vopred.
- **Nevýhoda:** klient môže vypovedať aj celý vklad; nejde o istotu dlhodobého financovania.

Stavebné sporenie

- **Dostupnosť**: výplata úspor po uplynutí jednomesačnej výpovednej lehoty.
- **Viazanosť**: bez pevného termínu ukončenia. Šesť rokov je podmienkou získania bonusu; skoršia výpoveď je možná, ale spojená s poplatkom a stratou nároku na bonus.
- **Úročenie**: Základ 1 % p. a., pripisovaný ročne. S podmieneným bonusom celkové úročenie 4 % v roku 2026, 3 % v roku 2027 a 2 % v roku 2028. Bonus sa pripíše až po šiestich rokoch.
- **Podpora stability:** bonus pripísaný až po šiestich rokoch a poplatok za skoršiu výpoveď motivujú pokračovať v sporení.
- **Výhoda:** motivácia ponechať úspory dlhodobo.
- **Nevýhoda:** úrokové náklady vrátane bonusu a neistá výška budúcich vkladov.

Komerčná banka získava cudzie zdroje najmä prijímaním vkladov, prijímaním úverov a vydávaním vlastných dlhopisov. Pri týchto operáciách je dlžníkom.

Pri vkladoch sleduje, kedy a za akých podmienok môže klient svoje peniaze použiť a koľko banka zaplatí na úrokoch. Zohľadňuje aj správanie klientov, aby vedela posúdiť, nakoľko sa na získané zdroje môže spoľahnúť.

Tomu prispôsobuje aj ponuku a podmienky svojich vkladových produktov.

Hodnotenie hodiny

Rýchla spätná väzba, ktorá mi pomôže vylepšiť ďalšie vyučovacie hodiny

Ďakujem ☺